

ליקוטי מוהר"ן בפרשה – 216

פרשת משפטים - ה'תשפ"ה / מאת הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

לקבלת השיעור במייל:
6537488@gmail.com

ליקוטי מוהר"ן קצ"ב פורים - זיכרון

פותחים במצות עבד עברי כי עכשיו היינו עבדים / תשים לפניכם את המשפטים – כשולחן ערוך / 'עמלק' גימטריא 'ספק' / לצעוק ולהתפלל 'הצילני מקליפת המן עמלק' / מבטלים תלמוד תורה למקרא מגילה / כמה יקר דיבור אמת שיוצא מפי צדיק האמת / מלבוש המלך יותר יקר מלכות עבד / מרדכי ואסתר במגילה נותנים לנו חום ומתיקות בעבודת ה' / ההארה של פורים באה מחדש כל שנה / ע"י ההכנה לא יתבזבז יום הפורים / בספר של הצדיק מצויר דמות דיוקנו של הצדיק / כשאתה לומד – יהיה 'כאילו בעל השמועה לפניך' / 'פורים' – אחד יותר מ'המן עמלק' / עמלק - שכחה, פורים – זיכרון / שלג – שכחה (ג' אלפיון) / 'פורים' – אלף אלף אלף א א א / "שְׁלוֹ הַיְיִתִּי וְיִפְרָפְרְנִי" – פורים / מיתוק ג' שמות אליהם בג' היות / הלומד ילד והלומד זקן / "דיו לעבד להיות כרבו" / 'דיו' - יו"ד, דיו, ידו / ספר סופר וסיפור / עבד – הוא זה שחוזר מאה ואחד פעמים / "שְׁחֹרָה אֲנִי וְנָאָה" – אש שחורה על גבי אש לבנה /

השיעור לרפואה שלימה של שרון בן נעימה נעמי אל נא רפא נא לוי ולעילוי נשמת אולגה (חולה) בת סימי ומאיר זכרונה לברכה

פותחים במצות עבד עברי כי עכשיו היינו עבדים

א. פרשת משפטים פותחת בפסוק (שמות כא, ב): "כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָדִי וגו'". ביהודי שגנב ממון בית דין מכרוהו כדי שיוכלו להחזיר ממון לנגב, ולכאורה שמצוה זו לא נועדה לאנשי דור המדבר שאפי' עם חס ושלוש היה אחד שגנב, לא היה אז מצב שאין לו לשלם, וימכר בגניבתו, שהרי לא היו אצלם עניים, וכלשון הגמ' (בכורות ה:) שאין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים. וכמו כן מטעם זה, לא היה מי שימכור את עצמו לעבד מחמת עניותו.

אלא שהתורה פותחת במצוה זו, כדי ללמד את עם ישראל מידות טובות, וכיון שהם בעצמם היו עבדים עכשיו במצרים, והם מרגישים מה זה להיות עבד, זה הזמן לדבר איתם ולצוות אותם על רחמנות על העבדים. וכמו שדרשו בגמ' בקידושין (דף כ.) על הפסוק (דברים טו, טו) "כִּי טוֹב לוֹ עִמָּךְ" – עמך במאכל ועמך במשתה, שלא תהא אתה אוכל פת נקיה והוא אוכל פת קיבר, אתה שותה יין ישן והוא שותה יין חדש, אתה ישן על גבי מוכים והוא ישן על גבי התבן, מכאן אמרו: 'כל הקונה עבד עברי, כקונה אדון לעצמו'.

תשים לפניכם את המשפטים – כשולחן ערוך

ב. כתוב (שמות כא, א) "וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיךָ" – פירש רש"י: "אמר לו הקב"ה למשה: 'לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים, עד שתהא סדורה בפניהם כמשנתה, ואיני מטריח עצמי להבינם טעמי הדבר ופירושו, לכך נאמר: "אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיךָ" – כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", עכ"ל. אנחנו נמצאים כחודש לפני פורים, ברוב השנים הפשוטות, בפרשת משפטים כבר מתחילים לקרוא את ארבע הפרשיות – ומתחילים בפרשת שקלים, אמנם השנה לא. אבל כבר מתחילים לעשות את ההכנה של פורים, ועיקר הענין של פורים הוא מחייבת עמלק'.

'עמלק גימטריא ספק'

ג. והנה מפורסם מאוד היסוד של הבעל שם טוב, ש'קליפת עמלק', היא 'קליפת הספק', 'ספק' יכול להתבטא בהרבה דברים, יש ספק

באמונה, שזו ממש המהות של קליפת עמלק, אבל גם ספק בהלכה, הוא גם בא 'קליפת עמלק', שלא ברור לאדם ההלכה. ולפי זה הרמז בפרשת משפטים, שהקב"ה מצווה את משה תטריח את עצמך ללמד את טעמי הדבר ופירושו, ואז יהיה להם ברור כשולחן ערוך, ולא יולדו להם ספקות, כי כשיודעים את טעם הדבר אפשר לדמות מילתא למילתא (דבר לדבר), ולפשוט את הספקות, אבל כשלא יודעים את הטעם של ההלכה, אי אפשר לדמות דבר לדבר, ומתעוררים הרבה ספקות. כך שנמצא שהדרשה של הפסוק הראשון בפרשה "אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֶיךָ", שהצטווה משה שתהיה התורה ברורה בטעמיה לישראל כשולחן ערוך, זה עצמו ענין של מחייבת קליפת עמלק – קליפת הספק.

לצעוק ולהתפלל 'הצילני מקליפת המן עמלק'

ד. עיקר הענין של מחייבת עמלק – למחות מקרבנו את כל הקליפות של העמלק הרוחני. בברסלב נוהגים שלוש יום קודם פורים להתפלל ולשיר (ע' שיח שרפי קודש החדש ח"ג אות תק"י): "הצילני מקליפת המן עמלק, וזכני לקדושת מרדכי ואסתר" ומובא בשם מוהרנ"ת זיע"א כי מי שיזכה לצעוק ארבעים יום טרם ימי הפורים: "הצילני מקליפת המן עמלק וזכני לקדושת מרדכי ואסתר" יזכה לראות את מרדכי ואסתר בשעת קריאת המגילה. ונראה שהכוונה שיזכה להארה מהם ולקדושתם, והעיקר שיזכה להינצל באמת מקליפת המן עמלק'.

מבטלים תלמוד תורה למקרא מגילה

ה. יש גמרא במגילה (סוף דף ג.) שאומרת: 'סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה'. וקשה, הרי מקרא מגילה בעצמו זה לימוד תורה, כי מגילת אסתר זו אחת מכ"ד כתבי הקודש כתבי הקודש, ואיזה ביטול תלמוד תורה יש במקרא מגילה? ויש כמה תירוצים לשאלה זו: תירוץ א. כיון שיש מצוה במגילה של "ברוב עם הדרת מלך", לכן לא קוראים את המגילה בבית מדרש שלומדים בו איזה עשרה אנשים, אלא צריך ללכת לבית הכנסת שיש בו רוב עם, ולכן זה נחשב שמבטלים תורה בשביל מקרא מגילה עד שהולכים לבית הכנסת מבית המדרש.

ב. עיקר לימוד התורה זה כשאדם לומד בהבנה, ש"ס ופוסקים ולכן מקרא מגילה נחשב לביטול תורה באיכות, כי במגילת אסתר קוראים כתובים של סיפור המגילה. ומקור לזה הוא מהגמ' בשבת (דף קטו.) ומפני מה אין קורין בהם (בכתובים) – מפני ביטול בית המדרש. ופירש"י: בין שאין קורין בהן – כגון כתובים, ורבינו הלוי אמר: דאפילו יחידים אין קורין בהן, כדקתני טעמא משום ביטול בית המדרש, דמשכי לבא, ובשבת היו דורשין דרשה לבעלי בתים שעסוקין במלאכה כל ימות החול, ובתוך הדרשה היו מורין להן הלכות איסור והיתר, וטוב להן לשמוע מלקרות בכתובים.

כמה יקר דיבור אמת שיוצא מפי צדיק האמת

ו. אבל לפי זה צריך להבין את הצד השני, מדוע באמת מבטלים תלמוד תורה בשביל מקרא מגילה, והרי אמרו רז"ל (פאה א, א): "וְתִלְמוּד תוֹרָה פְּגָגָד בְּלָם". וכדי להשיב על שאלה זו נלמד את דברי רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה קצ"ב), וז"ל: דַּע שְׂדֵבּוֹר אֲמַת

ואסתרה, שהוא בחינת מעשה של שנים קדמוניות, שעל ידי זה מעוררין מהשנה בכל שנה ושנה, עכ"ל.

ההארה של פורים באה מחדש כל שנה

ט. כתוב (אסתר ט, כח): "והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור וגו'", כל שנה ושנה בפורים חוזרת הארה של פורים הראשונה. והעבודה של מרדכי ואסתר זה להכניס בנו חוס וחיות בעבודת ה' – היפך העמלק שעוסק בלהכניס באדם קרירות גדולה בעבודת ה' שלא יהיה לו יראת שמים, וכמו שנאמר בו (דברים כה, יח): "אשר קרף בדרך... ויזנב בך כל הנחשלים אחריו... ולא ירא אלהים", וכדי להינצל מהקרירות של עמלק גם אם תשמע תורה מצדיק אחר, זה לא יעזור לך לקבל חשק וחוס וחיות בעבודת השם, כמו שרואים הרבה חכמים שלומדים תורה אבל אין להם חוס וחיות (ברען) והתלהבות בעבודת השם, כי הלימוד לא מכניס אותם להשתוקקות לעבודת השם. כל המטרה של לימוד התורה זה להגיע ללימוד לשמה – לשם הקב"ה שציוה אותנו ללמוד תורה, כדי שנזכה לדבקות בה' יתברך. ובשביל זה אנו צריכים את חג הפורים – 'מקרא מגילה'. כי העבודה של מרדכי ואסתר, היא בנקודה הזאת, שנזכה ע"י מקרא מגילה לחוס והתלהבות בעבודת ה'.

ע"י ההכנה לא יתבונן יום הפורים

י. אלא אף שיום 'פורים' הוא יום גדול מאוד, וההארה שלו היא הכי גדולה בכל השנה עד כדי כך שרבינו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה ע"ד תניינא) שפעם היו כל ההתחלות מפסח, ועכשיו כל ההתחלות מפורים. ועיקר ההכנה של עמלק נעשית ביום פורים. והעיקר הוא להכניע את עמלק כמו שאומר רבינו בליקוטי מוהר"ן (תורה קל"ה) שיש ארבע מלכויות דסטרא אחרא, והראש לכל מלכויות זה עמלק, כמו שכתוב (במדבר כד, כ) "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד" – עמלק הוא ראש לכל הגוים והגרוע שבכולם, והוא נותן יניקה לכל ד' מלכויות הרשעה של הסטרא אחרא. אלא שפורים זה יום שיש בו בלבול, כי מרוב שהוא יום קדוש יש בו הרבה מאוד הסתרה, ולכן העבודה היותר גדולה היא ההכנה שלפני פורים, כי להיכנס ליום פורים בלי הכנה, יכולים לעבור את היום הזה עם איזה תחפושת טובה, ועוד קצת שכרות, וקצת צחוקים וחוויות משפחתיות, והיום הקדוש נגמר.

בספר של הצדיק מוציר דמות דיוקנו של הצדיק

יא. ההכנה שאנחנו עושים חודש לפני, זו ההשתוקקות, שאנו מצפים שכבר יגיע מקרא מגילה, ושנזכה שיצטייר לפנינו בחי' מרדכי ואסתר, שמכניעה לקליפת המן עמלק. כי רבינו אומר כאן (תורה קצ"ב) וז"ל: זה שמקבל דבור מפי הצדיק מקבל פניו ושכלו ונשמתו, ונחלק ונצטייר בדעתו דמות דיוקנו של הצדיק שהוא הפנים והשכל והנשמה. וכתב שם עוד, שבספר של הצדיק גם מצטייר ענין זה, וז"ל: אלו הדבורים והאותיות הנרשמים ומציינים בהספר, הם שכל החכם ונשמתו ובחינות פניו, נמצא ששכלו ונשמתו ופניו שהוא דמותו ממש, הוא באלו האותיות והתבות, על כן נמצא בכל ספר וספר דמות דיוקנו של החכם שחדש אלו הדבורים, כי כפי דמותו דהינו שכלו ונשמתו ופניו של החכם, כן נצטיירין האותיות בספר, ע"כ.

שיוצא מפי הצדיק האמת, אפילו במלי דעלמא, הוא יקר מדברי תורה של צדיק אחר. מי ששומע דיבור מצדיק האמת, ואפי' בדברי חולין כגון איזה דבר שהצדיק צריך, או מספר סיפור, כיון שהדיבור הזה יוצא מפי הצדיק האמת, זה יותר יקר מדברי תורה של צדיק אחר.

ולמה? מסביר רבינו: כי בהדברי תורה של האחר יכול להיות שם תערובות הרבה, אבל זה הדבור היוצא מפי הצדיק האמת הוא רק אמת לבד, וכיון שהוא רק אמת ואין בו שום תערובות, אין יקר ממנו, עכ"ל. בגמ' בסוכה (דף כא,): איתא: אמר רב מנין שאפילו שיחת תלמידי חכמים צריכה לימוד, שנאמר (תהלים א, ג) "ועלהו לא יבול". פירש"י: צריכה תלמוד – צריך לשומעם שיתנו להן לב. ועלהו – דבר קל שבו. אבל עדיין מנין שיהיה חשוב יותר מלימוד תורה של אחר.

מלבוש המלך יותר יקר מלקנות עבד

ז. וכדי להבין את זה נקדים יסוד של מרן הבעל שם טוב הקדוש, (וישלא אות י"ב), וז"ל: האיש הנלבב ועוסק בתורה ובתפילה, אזי אותן שיחות חולין שלו אשר הוא מדבר לצורכי גופו – אינם דברים בטלים, ונעשים לבוש אל דיבורי קדושה שלו, כי הלא אלו ואלו הן אותיות, ואין כל העולמות תלויים רק בעשרים ושתים אותיות התורה, רק שבצירופים יש שינויים, ולכן דיבורי הקדושה מכריחים את דיבורי הרשות הללו, ומהפכים אותם ומשנים הצירופים, ונעשו מהם צירופי תורה שלמד האיש ההוא, אלא שמכל מקום אין מעלתם כמעלת דברי תורה ממש, ולכן הם לבוש עליהם וכו', עכ"ל. וכאן מבאר רבינו, שפעמים המלבוש הזה של האיש הצדיק הנלבב, יקר יותר אפילו מהגוף עצמו של מי שאינו כל כך נלבב, וכמו שמלבוש המלך – הגלימה המלכותית התפורה בחוטי זהב ואבנים טובות ומרגליות, יקרה יותר פי אלף ממחיר של גוף עבד.

אדם שלומד את התורה ומדבר דיבורים של התורה הקדושה, הוא נעשה שותף לקב"ה, ונחשב לו שבורא שמים וארץ. כי בכל כ"ב אותיות התורה יש צירופים שבוראים עולמות. וגם בשיחת חולין של צדיק האמת, כיון שהיא חשובה וצריכה לימוד, אז גם בשיחת חולין שלו הוא בורא עולמות. ואומר רבינו, שהעולמות שנבראים מהצירופים של שיחת חולין של הצדיק הם הרבה יותר גבוהים אפילו מתורה של צדיק אחר.

מרדכי ואסתר במגילה נותנים לנו חוס ומתיקות בעבודת ה'

ח. הדיבור של מרדכי ואסתר במגילה, ואפילו שזה לכאורה סיפור זה לא 'גופי תורה', עדיין זה יותר חשוב מהכל, ולכן 'מבטלים תורה כדי לשמוע מקרא מגילה' – כי זה דיבור אמת של צדיקי אמת מרדכי ואסתר. וכמו שכתב בזה באורך בליקוטי הלכות (פורים א, א), וז"ל: וזהו בחינת קריאת המגלה, שקבעו לדורות לקרות המגלה בכל שנה ושנה, והיא עקר המצוה של פורים – כדי לעורר את ישראל בכל שנה מבחינת שנה על ידי ספור מעשה של שנים קדמוניות, שנה בחינת המגלה, שהיא דבר יקר מאד, וכל עקרה הוא בחינת ספור מעשה, שמתחלת: ויהי בימי אחשוורוש, וכן עד סוף המגלה – הכל הולך על דרך ספור מעשה, והוא מעשה של מרדכי

כשאתה לומד – יהיה 'כאילו בעל השמועה לפניך'"שלו הייתי ויפרפרני" - פורים

יב. ואין הכוונה כאן לציור מראה פניו של החכם, לא זו הנקודה כאן לאיזה תמונה גשמית, אם זה היה כל כך חשוב – היה נשאר לנו תמונה מרבינו מאומתת. מה שחשוב זה לראות את הפנים והשכל והנשמה שלו מתוך הספר. כלומר, לא ללמוד רק כדי להבין את הדברים, אלא להתקשר עם הנפש של רבינו שכתב את התורות האלו, ושהלימוד בתורות של רבינו יגרמו לי לאהבה והשתוקקות לרבינו, כאילו אני רואה אותו, ואוהב אותו, ורוצה להתחבר אליו, ומתגעגע אליו עד שבזמן הלימוד הוא מרגיש כאילו בעל השמועה עומד לפניך - כמובא בירושלמי (שקלים פ"ב ה"ה) שצריך לצייר בשעת הלימוד כאלו התנא עומד לפני, ע"כ. ולכן מבטלים תלמוד תורה למקרא מגילה, כי כשנעשה מקרא מגילה בהשתוקקות ושמחה כזאת גדולה, נגיע מתוך התיבות של המגילה להארת בחינת מרדכי ואסתר, וזה יבניע ממך את קליפת המן עמלק.

'פורים' - אחד יותר מהמן עמלק'

יג. ונגיד גימטריא שמחזקת את הדבר, כתב החיד"א בספר מדבר קדמות (מערכת פ' אות י"א), שפורים הוא אחד יותר מהמן עמלק, כי פורים עולה 336, ואילו 'המן עמלק' עולה 335, כי זה הענין בפורים להכניע את קליפת המן עמלק, ולכן 'פורים' הוא אחד יותר ומרמז על זו ההתגברות.

עמלק - שכחה, פורים - זיכרון

יד. כתוב במצות מחיית עמלק: "זכור את אשר עשה לך עמלק" והסיום שלה: "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח". הענין של עמלק זה שכחה – להשכיח ממך את הטעם הטוב והמתיקות בשעה שהיית ירא אלהים, בשעה שלמדת תורה במתיקות, וכך הוא מקרר ביראת שמים. ומרדכי ואסתר וחג פורים הם להיפך, כי ענינם להכניע את השכחה ולהביא לזיכרון.

שלג - שכחה (ג' אלפי"ן)

טו. במילה 'פורים' בעצמה יש כוונה להכניע את השכחה, דהנה 'שכחה עולה 333, ולכן יש סגולה ב'שלג' שג"כ עולה 333 להכניע את השכחה ולזכות את הזיכרון, ע"י שמכוונים ג' פעמים אל"ף (111) שזה גימטריא של"ג (x3=333111) – היינו שלוקחים חתיכת שלג ומעבירים על המצח שלוש פעמים. ובכל פעם לכוון את המילה אל"ף (שעולה גימ' 111) ויחד 3 פעמים 111 זה 333 כמניין 'שכחה'. כתוב בפסוק (איוב לג, א): "וְאַאֲלַפְּךָ חֲכָמָה", אל"ף היא חכמה שהיא היפך השכחה, ולכן כשמכוונים בג' אלפי"ן זוכים לחכמה שהיא היפך השכחה.

'פורים' - אלף אלף אלף א א א

טז. אכן בפורים הכוונה הזו בעצמה היא יותר גבוהה. כי פורים בגימטריא – 336, שזה מורכב משלוש פעמים א' – 333, ועוד ה-3 אלפי"ן עצמם: א א א, שזה ג' השורשים של אל"ף אל"ף אל"ף הנ"ל. ולכן יש לעשות כפשוטו, לכוון במילה 'פורים' שעולה 336, שהיא מרמזת על ג' פעמים אל"ף אל"ף אל"ף שעולה 333 ועוד ג' א א א שעולה 3, ולהתפלל שתסור ממני השכחה.

מיתוק ג' שמות אלהים בג' היות

יח. וביאור הדברים כתב רבינו בלקוטי מוהר"ן (תורה מ"ו בלשון של ר' נתן), וז"ל: כתוב בפרי עץ חיים (חזרת עמידה פרק ז' בסופו), "שלו הייתי ויפרפרני", שלו – ג' היות ג' גימטריא ג' היות ג' (258) וג' אלהים (78) – יחד עולים 336. וראשי תבות של (במדבר, כו) "וישם לך ש"לום", גימטריא שלו. דהינו שג' פעמים היות, ממתיק ג' אלהים וכו' שהם הדינין היוצאין מהגרון, שהוא בגימטריא ג' אלהים. והוא סגולה לזכרון, כמו שכתוב (תהלים קט, קט) "נפשי בכפי תמיד – ותורתך לא שכחתי", כי השכחה הוא מוחין דקטנות, בחינת אלהים. וכשמתקין הדינים בג"ל, אזי הוא במוחין דגדלות, ואין לו שכחה ועל כן 'ותורתך לא שכחתי', ראשי תבות שלו. דהינו על ידי שמתקין ג' אלקים, בג' היות בג"ל, אין לו שכחה.

יא. כן זו כבר כוונה שלישיית שיש לנו בתיבת 'פורים' שעולה 336, שהיא כנגד ג' שמות אלהים דקטנות, שממתקים אותם על ידי ג' שמות הוי"ה שמושכים לאדם מוחין דגדלות שזו בחינת זיכרון. לסיכום ג' הכוונות. א) 'פורים' – אחד יותר מהמן עמלק. ב) 'פורים' – ג' פעמים אל"ף אל"ף אל"ף א' א' א' ג' 'פורים' – ג' שמות אלהים וג' שמות הוי"ה.

הלומד ילד והלומד זקן

יט. בהמשך תורה קצ"ב רבינו מסביר את ההבדל בין לומד ילד ללומד זקן, ואומר: שהלומד ילד זה כשאתה נמצא בזמן שהחידוש נולד, כשאתה נמצא בשיעור, נקרא שאתה נמצא בלידה של החידוש, וזה בחינת 'הלומד ילד', וכמו כתיבה על נייר חלק, כי עכשיו נולד החידוש. ולעומת זאת בחינת 'הלומד זקן' – זה כשאדם לומד את החידוש שכבר התחדש, ועכשיו הרב חוזר על החידוש פעם שנייה, או שאתה שומע אותו ממישהו שחוזר על דברי הרב. זה נמשל לדין כתובה על נייר מחוק. מה זה נייר מחוק? פעם היו כותבים רק בדין, כמו בספר תורה שכותבים בדין על קלף. ואם צריך למחוק משהו מגרדים את הכתב ע"י סכין, אבל תמיד נשאר רושם של צבע בקלף, (כמו שראים בתיקונים שעושים בספר תורה), ואז כשכותבים את המילה על הקלף, המילה לא כ"כ בהירה, כמו שנכתבת בדין שחור על קלף לבן חדש. אלא זה בדין שחור על קלף דהוי ומחוק, ולכן זה לא מאיר כ"כ המילה הזאת, וזה בחינת 'הלומד זקן'.

"דיו לעבד להיות כרבו"

כ. בגמרא (ברכות נח): מובא: "דיו לעבד להיות כרבו". והגמרא שם מספרת על עולא ורב חסדא שהלכו בדרך וראו את הבית רב חנא בר חנילאי שנחרב, ונאנח רב חסדא על כך שחרב כזה בית של הכנסת אורחים. ומספרת הגמרא שהיו בו ששים אופים ביום, ושישים

והביאור בזה, דהנה המדרגה הכי נמוכה אצל הרב, היא יותר גבוהה מהמדרגה הכי גבוהה שבתלמיד, כי בקדושה ספירת המלכות של עולם העליון (יצירה) יותר גבוהה מכתר של עולם התחתון (עשייה), ולכן בחינת הכתיבה של הרב שהיא כמו הדיבור ספירת המלכות, היא נקראת 'שחורה' כדי שחור. והיא נכתבת במוח שזה הבחינה העליונה של התלמיד, בבחינת אש שחורה שעל גבי אש לבנה.

ולכן הכתיבה של הרב נקראת "שחורה אני ונאווה", כי היא יותר גבוהה מהמוח של התלמיד, שהיא הרי כותבת עליו. ובלשון רבינו: כי מה שהיא שחור וְשָׁפֵל אֶצֶל הָעֲלִיּוֹן, הֵינּוּ מִדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה שְׁלוֹ, הוּא נֶאֱדָה וְעֲלִיּוֹן אֶצֶל הַתַּחְתּוֹן, עִבְלֵל. וכשיש את הכתיבה הזאת במוח התלמיד הוא זוכה לזיכרון, שזו הבחינה של 'פורים' כמו שביארנו באריכות, לזכות את התורות של רבינו, ה' יזכנו.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

אופים בלילה, והיה רב חנא נותן לאנשים לאכול לשתות וכו'. ולכן היה רב חסדא נאנח והצטער על הבית הזה שנחרב, והיה בוכה, וכמה שניסה עולא להרגיע אותו לא הצליח. עד שבסוף אמר לו: 'דיו לעבד להיות כרבו', גם בית המקדש נשרף ונחרב. ולכן לפעמים גם בתים של צדיקים לפעמים נחרבים, כמו בית המקדש.

'דיו' - יו"ד, דין, יד

כא. הזוהר (פרשת תרומה דף קנט). מדמה את הענין של 'דיו לעבד להיות כרבו', ל'דיו' ואומר במילה 'דיו' שלושה רמזים: א. דיו – זה אותיות יו"ד. ב. דיו – דיו שכותבים בו. ג. דיו – מלשון ידו שזה היד הכותבת. אומר הזוהר שזה כנגד בחינה של: חכמה, בינה, דעת. ונתחיל מהדעת: הדעת שולטת בספירות של הגוף, בידים (חסד וגבורה), ברגליים (נצח והוד) וכו', כל השליטה של איברי הגוף היא דרך המוח האחורי – הדעת. ולכן דעת היא בחינת 'יד'. בינה זו כתיבה ב'דיו'. כתוב (משלי ג, א) "כִּתְבֶם עַל לִוַחַ לְפִדְךָ" – הלב זה הבינה (בינא ליבא), ולכן כתיבה ב'דיו' שייכת לספירת הבינה. ויש אות יו"ד שהיא חכמה, כמו שכתוב ברש"י בתחילת שירת היס: "אז ישיר" – יו"ד על שם החכמה.

ספר סופר וסיפור

כב. כתוב בספר יצירה (א, א): "בשלושים ושנים נתיבות פליאות חכמה חקק י"ה ה' צבאות את עולמו בשלשה ספרים: ב'ספר', 'סופר', ו'סיפור'" (כך לפי הגירסא החסידית בספר יצירה). הסיפור בעצמו הוא לפעמים 'חכמה' – כי הדבר הכתוב הוא השכל של הדבר, והיא באות יו"ד של שם הוי"ה. וה'ספר' בעצמו – שזה הדיו והקלף שכותבים עליו – ב'בינה', וה'סופר' זו 'ידו' יד הכותבת – 'דעת'.

עבד – הוא זה שחזר מאה ואחד פעמים

כג. וכל זה הוא ענין של זיכרון כמו שמבאר רבינו בתורה הנ"ל, וז"ל: 'דיו לעבד להיות כרבו', 'לעבד' דיקא, 'עבד' – הוא מי שזוכר מה שמוקבל מרבו על ידי שחזר מאה ואחת פעמים בנ"ל, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (תניגה ט): "עובד אלוקים" (מלאכי ג, יח) זה החזיר פרקו מאה ואחת פעמים. ועל ידי הזכרון זוכה להיות כרבו, כי נדמין לו דמות דיוקנו של רבו, וכאלו רבו אמרו אז בנ"ל, כי נחקק ונצטייר היטב בדעתו פנים ודמות רבו כדיו כתובה על הנ"ל, וזה בחינות 'דיו לעבד' וכו', בחינת 'דיו' פתובה, עכ"ל. כלומר, שמצטייר לו במוחו דמות רבו, כמו שמצטייר בספר שכתב רבו בדיו.

"שחורה אני ונאווה" – אש שחורה על גבי אש לבנה

כד. כתוב (שיר השירים א, ה): "שחורה אני ונאווה בנות ירושלים". השאלה מה זה "שחורה אני" וגם "ונאווה" – הרי זה לכאורה שני הפכים, אם שחורה זה היפך היופי, איך תהיה יפה ונאווה. אבל על פי הנ"ל רבינו מפרש רמז נפלא בפסוק, כי הדיו הוא השחור, הוא הכתיבה שהרב כותב על המוח של התלמיד, המוח הוא לבן, וזה כתיבה של השחור הדיו על גבי הלבן. וכמו שמבאר רבינו, וז"ל: וזה בחינת (ירושלמי שקלים פרק ו' ה"א, אדרא דף קלב). 'אש שחורה על גבי אש לבנה', בחינת מחין, בחינת "ונוזלים מן לבנון" (שיר ד, טו) – 'מן לבנון דמחא', (זהר פינתס רלה:).